

ES PILSONĪ APVIENOTAJĀ KARALISTĒ – JŪSU TIESĪBAS LĪDZ UN PĒC BREXIT

EU
CITIZENS
RIGHTS
PROJECT
SCOTLAND

2016. gada jūnijā Apvienotajā Karalistē notika referendums, balsojuma rezultāts (ar nelielu balsu vairākumu) parādīja, ka Apvienotā Karaliste atstās Eiropas Savienību. Apzīmējot šo procesu, bieži lieto vārdu "Brexit" – kas tulkojumā būs "britu izeja".

Tomēr Apvienotā Karaliste nekavējoties neatstāja Eiropas Savienību. Datums, kad Apvienotā Karaliste plāno pamest ES - "Brexit diena" - ir 2019. gada 29. marts. Starp Apvienoto Karalisti un ES notiek sarunas par precīzu izstāšanos un nosacījumiem par to kādām jābūt nākotnes attiecībām starp ES un Lielbritāniju.

Ļoti svarīga sarunu daļa ir par to, kādas tiesības ES pilsoņiem, kas atrodas Apvienotajā Karalistē, būs pēc Brexit. Šajā brošūrā plaši izskaidrots, kas notiek šajās sarunās un ko tas varētu nozīmēt tiem ES pilsoņiem kas atrodas Apvienotajā Karalistē.

Ko šīs sarunas nozīmē ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē šobrīd?

Šobrīd ES pilsoņu spēkā esošās tiesības Apvienotajā Karalistē netiek skartas. Tās nemainīsies arī līdz Apvienotās Karalistes faktiskās izstāšanās dienai - "Brexit dienai". Šobrīd notiekošo sarunu rezultāts parādīs to, kas notiks pēc minētā izstāšanās datuma. Šīs sarunas starp Apvienoto Karalisti un ES notiek trīs posmos.

Pirmais posms Ir jābūt "izstāšanās līgumam", kas attiecas uz veidu, kādā Apvienotā Karaliste izstāsies no ES. Apvienotā Karaliste un ES ir nonākušas pie "vienotas izpratnes" par to, kādas tiesības izstāšanās līgums sniegs ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē pēc "Brexit dienas". Šajā brošūrā ir sīkāk paskaidrots, par to kādas būs šīs tiesības saskaņā ar šo "vienoto izpratni". Tomēr viennozīmīgi tas kļūs skaidrs tikai tad, kad Apvienotā Karaliste un ES būs vienojušās un ratificējušas pilnīgu un galīgu nolīgumu par izstāšanos un parakstījušas "izstāšanās līgumu".

Orais posms Ir iespējams "pārejas" jeb "īstenošanas" periods uzreiz pēc "Brexit dienas". ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka tas turpināsies līdz 2020. gada decembra beigām, lai gan to vēl var mainīt. Minētajā periodā ES pilsoņiem, kas Apvienotajā Karalistē būs ieradušies līdz ar "Brexit dienu", būs tiesības, ko viņiem sniegs "izstāšanās līgums", pieņemot, ka tas stājas spēkā. ES ir ierosinājusi, ka visi ES pilsoņi, kas jau dzīvo Apvienotajā Karalistē vai, kuri ierodas Apvienotajā Karalistē "pārejas periodā", izmantos **visas** spēkā esošās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties Apvienotajā Karalistē. Šis nosacījums izpildās, ja Apvienotā Karaliste un ES panāk pilnīgu vienošanos par "izstāšanās līgumu".

Trešais posms Ir paredzēts, ka būs vienošanās par to, kāda veida attiecības būs starp Apvienoto Karalisti un ES ilgtermiņā pēc "pārejas" vai "īstenošanas" perioda beigām. ES pilsoņiem, kuri Apvienotajā Karalistē ierodas līdz "pārejas perioda" beigām, šis ilgtermiņa nolīgums ietvers tiesības, ko "izstāšanās līgums" viņiem sniegs. Tomēr šajā posmā nav skaidrs, kādas būs tiesības tiem ES pilsoņiem, kuri ierodas Apvienotajā Karalistē pēc "pārejas perioda" beigām.

Kādas tiesības “izstāšanās līgums” dod ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē?

Apvienotās karalistes valdības tīmekļa vietne (<https://goo.gl/rc5XCn>) izskaidro šī nolīguma galvenos punktus. Šis ir tas, ko nolīgums nozīmēs ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē un viņu ģimenēm:

> Cilvēki, kas līdz 2020. gada 31. decembrim būs pastāvīgi un likumīgi dzīvojuši šeit 5 gadus, varēs pieteikties pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai uz nenoteiktu laiku. Tas nozīmē, ka viņi varēs dzīvot šeit, piekļūt valsts līdzekļiem un pakalpojumiem un turpināt pieteikties britu pilsonībai.

> Cilvēki, kas ieradīsies līdz 2020. gada 31. decembrim, bet nebūs šeit dzīvojuši likumīgi 5 gadus, uz brīdi kad mēs pametīsim ES, varēs pieteikties uzturēšanās atļaujas saņemšanai līdz viņi sasniegs 5 gadu sliekšni un pēc tam varēs pieteikties arī pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai.

> Ģimenes locekļi, kas dzīvo vai pievienojas ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē līdz 2020. gada 31. decembrim, arī varēs pieteikties uzturēšanās atļaujas saņemšanai pēc 5 gadu nodzīvošanas Apvienotajā Karalistē perioda iestāšanās.

> Pirmās pakāpes ģimenes locekļi (laulātie, civillaulībā esošie un neprecētie partneri, apgādājamie bērni un mazbērni, kā arī apgādājamie vecāki un vecvecāki) varēs pievienoties ES pilsoņiem, pie nosacījuma, ka šīs attiecības ir nodibinātas līdz 2020. gada 31. decembrim. Tiesības uz veselības aprūpi, pensiju un citiem pabalstiem Apvienotajā Karalistē, ES pilsoņiem ar pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai pagaidu uzturēšanās atļauju, paliks tādas pašas kā pašlaik.

Ja Tu esi ES valsts pilsonis vai ES valsts pilsoņa ģimenes loceklis, tev būs iespēja pieteikties pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai. Savstarpēji ar ES esam vienojušies, ka ES valsts pilsoņiem un to ģimenes locekļiem pastāvīga iedzīvotāja statusa saņemšanas nosacījumi būs tādi paši kā izklāstīti spēkā esošajā Personas brīvas parvietošanās direktīvā. Vairumā gadījumu tas nozīmē, ka būs nepieciešami 5 pastāvīgi nodzīvoti gadi Apvienotajā Karalistē.

Ja atbildīsiet kritērijiem un iesniegsiet derīgu pieteikumu, jums tiks piešķirts atbilstošs iedzīvotāja statuss. Pieteikums tiks noraidīts, ja pierādīsies, ka:

- > Jūs nedzīvojāt Apvienotajā Karalistē līdz 2020. gada 31. decembrim (sk. 2. piezīmi)
- > Jums ir bijis atteikums par nopietnas sodāmības esamību vai drošības parkāpumiem

Izstāšanās līgums kļūs par Apvienotās Karalistes tiesību aktu. Šī iemesla dēļ Iekšlietu ministrija nevarēs noraidīt pieteikumu, ja atteikuma pamatojums nebūs balstīts uz izstāšanās līguma nosacījumiem.

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Starp Apvienoto Karalisti un ES šobrīd ir savstarpēja un vienota saprašanās par pilsoņu tiesībām pēc Brexit, kas ir ļoti līdzīgas tiesībām, kādas tās ir pašlaik saskaņā ar ES tiesību aktiem. Jāpiekrīt, ka šobrīd joprojām ir vairākas neskaidrības, par kurām vēlamies jūs informēt un rast atbildes.

Tāpēc esam mēģinājuši atbildēt uz dažiem no šiem jautājumiem:

1. Vai šīs tiesības ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē pēc Brexit tagad ir garantētas?

Nē. Tās tiks garantētas tikai tad, kad tiks panākta un ratificēta vienošanās par izstāšanās līgumu.

2. Kas notiks, ja neizpildīsiet “Brexit darījums” un vienošanās par pilsoņu tiesībām netiks apstiprināta?

Atbilde uz šo jautājumu nav viennozīmīga. No vienas puses tas varētu nozīmēt, ka ES pilsoņiem nebūtu īpašu tiesību palikt Apvienotajā Karalistē pēc Brexit. Kā otra galējība, pie vienošanās neapstiprināšanas, varētu būt situācija, ka ES pilsoņiem nebūtu īpašu tiesību palikt Apvienotajā Karalistē, kas nozīmē, ka šīs tiesības būtu tādas pašas kā pilsonim no jebkuras citas ārvalsts ārpus Apvienotās Karalistes.

3. Ja iestāsies “Brexit darījums”, vai vienošanās par pilsoņu tiesībām noteikti stāsies spēkā 2019. gada 29. martā?

Atbilde uz šo jautājumu nav viennozīmīga. Lai gan iespējamība ir maza, no juridiskā viedokļa Apvienotajai Karalistei un ES ir tiesības vienoties par Apvienotās karalistes izstāšanos no ES arī pirms 2019. gada 29. marta.

Pie nosacījuma, ka savstarpējās sarunas nenoslēdzas iepļānotajā laikā, puses var arī vienoties, ka Apvienotā Karaliste paliek ES arī pēc 2019. gada 29. marta. Apvienotajā Karalistē ir politiķi un aktīvisti, kuri vēlas pilnībā atcelt Brexit, tādā gadījumā ES pilsoņu tiesības Apvienotajā Karalistē turpinātu pastāvēt tādas pat kā tagad.

4. Vienošanās tiek minēta frāze “likumīgi” ES pilsoņi. Ko tas nozīmē?

Starp Apvienoto Karalisti un ES pastāv vienota izpratne, kas balstīta uz ES tiesību aktiem, un ļauj ES pilsoņiem brīvi pārvietoties un uzturēties Apvienotajā Karalistē. Ar likumīgu dzīvošanu ir jāsaprot tāda dzīvošana, kas atbilst ES tiesību aktiem par uzturēšanās tiesībām.

5. Kāda ir nostāja attiecībā uz ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē, kuri ir precējušies ar Apvienotās Karalistes pilsoni vai ir partneri?

Apvienotās Karalistes un ES vienotā izpratne garantē, ka visi ES pilsoņi, kas ievēro ES tiesību aktos paredzētos uzturēšanās apstākļus, ir aizsargāti, neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav precējušies ar Apvienotās Karalistes pilsoni. Šī vienotā izpratne neattiecas uz Apvienoto Karalisti no iespējas šajā sarakstā iekļaut arī tās personas, kuras ir likumīgi uzturējušās Apvienotajā Karalistē, bet kas atšķiras no ES nosacījumiem. Tas attiecināms uz Apvienotās Karalistes pilsoņu laulātajiem/partneriem, kuriem ir šādas tiesības saskaņā ar Apvienotās Karalistes noteikumiem par Apvienotās Karalistes pilsoņu ģimenes locekļu tiesībām.

Ja Apvienotā Karaliste nolemj neiekļaut šādus ES pilsoņus Izstāšanās nolīgumā, viņi joprojām varēs uzturēties Apvienotajā Karalistē saskaņā ar Apvienotās Karalistes vietējiem noteikumiem par Lielbritānijas pilsoņu ģimenes locekļu tiesībām.

6. Kas notiks ar ES pilsoņiem vai viņu ģimenēm, kas pašlaik dzīvo Apvienotajā Karalistē un viņiem ir pastāvīgā uzturēšanās atļauja uz nenoteiktu laiku?

Lielākā daļa ES pilsoņu un viņu ģimenes pašlaik dzīvo Apvienotajā Karalistē pamatojoties uz ES brīvās aprītes tiesību aktiem. Tiem cilvēkiem, kuriem ir izsniegta pastāvīgā uzturēšanās atļauja, tā joprojām ir derīga un izmantojama. Šiem cilvēkiem Apvienotās Karalistes valdības tīmekļa vietnē atrodamā informācija skaidro:

„Pastāvīgās uzturēšanās statuss netiks ietekmēts pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES. Pēc uzturēšanās pieteikumu iesniegšanas procesa uzsākšanās, cilvēkiem ar noformētu uzturēšanās atļauju, būs iespēja, atvieglinātā kārtā un bez papildus samaksas, apmainīt esošo atļauju pret citu atļauju atbilstoši, izstāšanās līgumam. Papildus netiks veikta uzturēšanās pārbaude.”

Tiem, kuriem būs spēkā esošas uzturēšanās atļaujas, būs iespēja pieteikties iedzīvotāja statusa saņemšanai bez maksas.

7. Kā būs ar manām cilvēktiesībām?

Lai gan Apvienotā Karaliste tagad gatavojas izstāties no ES, tā joprojām paliks Eiropas Cilvēktiesību konvencijas locekle un 1998. gada Cilvēktiesību likums paliks spēkā un tiks attiecināms ar visām no tā izrietošajām sekām, kas nozīmē, ka ES pilsoņiem Apvienotajā Karalistē arī pēc Brexit būs visas tiesības atbilstoši šajos tiesību aktos noteiktajam.

8. Kā ES pilsoņi Apvienotajā Karalistē varēs iegūt “iedzīvotāja statusu”?

Apvienotās Karalistes valdība savā tīmekļa vietnē ir paskaidrojusi, kā tiek plānots īstenot pieteikšanās procesu:

“ES pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem Apvienotajā Karalistē būs jāpiesakās iedzīvotāja statusa dokumenta saņemšanai. Šī statusa iegūšana kalpos kā pierādījums (piemēram, darba devējiem vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem), ka jums ir atļauja turpināt dzīvot un strādāt šeit turpmāk.”

Maksa par pieteikumu nebūs lielāka kā maksa, kas noteikta Lielbritānijas pilsoņiem pasas saņemšanai. Ja jums jau ir derīgs pastāvīgās uzturēšanās dokuments, tad par pieteikumu nebūs jāmaksā.

Mēs darām visu, lai pieteikšanās process būtu pēc iespējas racionāls, ātrs un lietotājam draudzīgs. Mēs izmantosim esošos valdības datus, lai samazinātu nepieciešamo pierādījumu apjomu. Kā piemēram, informācija par darba vēsturi tiks saņemta no Ieņēmumu un nodokļu pārvaldes.

Kā ES pilsonim, jums būs nepieciešams:

- > iesniegt personu apliecinošu dokumentu ar aktuālu fotogrāfiju, lai pierādītu Jūsu identitāti un nacionalitāti
- > uzrādīt visus kriminālsodus

Jums nebūs nepieciešams:

- > iesniegt pārskatu par ceļojumiem ārpus Apvienotās Karalistes
- > iesniegt pierādījumu, ka jums ir veselības apdrošināšana (dažos apstākļos, lai piekļūtu veselības aprūpes sistēmai Apvienotajā Karalistē, joprojām ir nepieciešama veselības apdrošināšana, taču tā netiks prasīta, lai iegūt iedzīvotāja statusu)
- > veikt pirkstu nospiedumus”

Valdība sagaida iespēju cilvēkiem veikt pieteikumus tiešsaistē sākot ar 2018.gada beigām. Tāpat ir solīts, ka Iekšlietu pārvalde sniegs atbalstu, lai pārliecinātos, ka pieteikumi nav noraidīti kļūdu vai bezdarbības dēļ.

Tā ir teikts arī valdības tīmekļa vietnē:

Cilvēkiem ir pietiekami daudz laika, lai pieteiktos, pieteikumu iesniegšana būs atvērta līdz 2021.gada 30.jūnijam. Šajā periodā jūsu tiesības Apvienotajā Karalistē tiks aizsargātas. Ja jūs būsit iesniedzis pieteikumu līdz šim datumam, bet nebūsit saņēmis lēmumu līdz šī perioda beigām, jums saglabājas tiesības turpināt dzīvot šeit līdz lēmuma pieņemšanai.

(Īrijas pilsoņiem Apvienotajā Karalistē nebūs jāpiesakās iedzīvotāja statusa saņemšanai. Viņiem saglabāsies pašreizējās tiesības dzīvot, strādāt, studēt, piekļūt sociālajam nodrošinājumam un sabiedriskajiem pakalpojumiem Apvienotajā Karalistē)

Sarunas starp Apvienoto Karalisti un ES par Brexit nav pabeigtas. Turklāt likums par Pilsonību un imigrāciju bieži vien ir ļoti sarežģīts. Šis informatīvais materiāls tikai izskaidro sarunu plašās aprises. Tas neaplicina Apvienotās Karalistes un ES tiesību aktus par pilsoņu tiesībām.

www.publicpolicyevents.com

EURightsproject

CitzRights

info@publicpolicyevents.co.uk

Sīkāku informāciju par vienoto izpratni starp Apvienoto Karalisti un ES par pilsoņu tiesībām, jūs variet uzzināt jautājumu un atbilžu dokumentā, ko sagatavojusi Eiropas Komisija (<https://goo.gl/W9V7fg>).

Ja vēlaties vairāk informācijas vai padomu par to, kā Brexit ietekmēs jūsu individuālo statusu Apvienotajā Karalistē, variet saņemt, vēršoties pie speciālista, kurš nodarbojas ar imigrācijas jautājumiem.

Šajā vietnē variet atrast imigrācijas konsultantu sarakstu:

(<https://goo.gl/htFrhC>).

Šajā vietnē variet atrast advokātu sarakstu, tostarp jurisprudences centrus

(<https://goo.gl/mjxQi9>). Jārēķinās ar to, ka šīs konsultācijas pamatā ir maksas pakalpojums, bet daži padomdevēji konsultācijas sniegt arī bezmaksas. Pirms pakalpojuma saņemšanas Jūs vienmēr variet pārvaicāt par pakalpojuma maksu.

Pamatinformāciju par Apvienotās Karalistes noteikumiem imigrācijas jautājumos, jūs variet meklēt tīmekļa vietnē: (<https://goo.gl/s4Kfze>). Šajā tīmekļa vietnē ir arī daudz noderīgu vispārīgu ieteikumu, tostarp par patērētāju tiesībām, darba ņēmēju tiesībām, tiesībām uz mājokli, veselību un pabalstiem.

Šis informatīvais ziņojums ir sagatavots ES pilsoņu tiesību projekta ietvaros, pamatojoties uz Public Policy Events iniciatīvu. (EU Citizens' Rights Project Scotland).

Projektu sponsorē Migrants Scotland (Skotijas Migrants), Polish Cultural Festival Association (Polijas kultūras festivālu asociācija), New Europeans Scotland (Jaunā eiropiešu Skotija), Edinburgh & Lothian Regional Equality Council (Edinburgas pilsētas un rajona Rasu līdztiesības padome) un the Centre for Scottish Public Policy (Skotijas sabiedriskās politikas centrs).

Projekts saņēmis finansiālu atbalstu no Eiropas Komisijas biroja Skotijā.

Multivides partneris: emito.net

emito.net
UK's Polish Community Online

